

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Пахомова Л. В., Ялліна В. Л.	
Застосування віртуальних дошок для реалізації проєктної діяльності в НУШ в умовах дистанційного навчання.....	896
Пашенко В. В.	
Інформаційно-комунікаційні технології як ефективний інструмент формування в майбутніх психологів компетентності створення командно-цільової мотивації для нових членів професійної групи.....	900
Пінський О. О., Гаркавець С. О., Пилипенко В. А.	
Питання професійної підготовки сучасних учителів природничих дисциплін.....	903
Подольська Я. А.	
Формування SOFT SKILLS у межах вивчення іноземної мови студентами технічних спеціальностей.....	906
Полєва І. Л., Ткачова Н. О.	
Визначення суті поняття «методичний супровід продуктивної педагогічної діяльності викладача ЗВО»	909
Поліщук О. С.	
Теоретичні аспекти формування правової культури здобувачів вищої освіти...	912
Пономарьова М. С.	
Мотивація до педагогічної професійної діяльності майбутніх викладачів вищої освіти.....	914
Пономарьова Н. О., Молчанова Д. О.	
Організаційна компетентність учителя Нової української школи.....	916
Посохов Є. О.	
Проблеми адаптації студента до навчального процесу у вищій школі (на прикладі викладання загального курсу органічної хімії в закладах вищої технічної освіти).....	918
Починкова М. М., Бугаєвська Д. М.	
Місце інтеграції на уроках української мови та літератури в 5 класі.....	921
Пустовіт Г. П.	
Розвиток професійної компетентності викладача в умовах персоніфікування післядипломної освіти.....	923
Пухно С. В., Коваленко Ю. В.	
Особливості формування компонентів мотиваційної сфери майбутніх психологів.....	925
Рабокоровка Г. В.	
Патріотична складова у вихованні майбутніх офіцерів Збройних Сил України.....	927
Разумна А. Г., Гиря М. П.	
Особистісна зрілість майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я як чинник копінг-стратегій подолання ненормативної особистісної кризи, викликаной війною.....	929
Ревенко І. В.	
Емпатійно-рефлексивна культура як професійна якість учителя мистецької освітньої галузі.....	932

ведення дискусій і дебатів, активного використання таких форм інтерактивного спілкування, як переговори, кейс-метод, інтерв'ю тощо.

Отже, в умовах конкурентоспроможності важливим фактором ефективної та гармонічної діяльності сучасного спеціаліста виступає наявність сформованих соціально психологічних умінь і навичок. Тому наразі освітній процес має відповідати вимогам наступності, комунікативності, забезпечення єдності практичної, навчальної, виховної, розвивальної цілей, створення сприятливого емоційно-психологічного клімату, спрямованого на розвиток внутрішньої свободи особистості та її соціальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Critical Skills Survey / American Management Association. URL : <https://www.amanet.org/assets/1/6/2012-critical-skills-survey.pdf> (дата звернення: 20.03.2021)
2. Europe needs better jobs for better-matched skills. – Cedefop survey. (2015). Retrieved from <http://www.cedefop.europa.eu/en/news-andpress/press-and-media/press-releases/europe-needs-better-jobs-bettermatched skills-cedefop>.
3. Soft skills. Oxford Learner's Dictionary. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/soft-skills> (дата звернення: 11.03.2021).
4. Soft skills: універсальні навички європейського рівня. <https://ode.dcz.gov.ua/publikaciya/soft-skills-universalni-navychky-yevropeyskogo-rivnya>.
5. Коваль К. Розвиток “soft skills” у студентів – один із важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162-167.

ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ ПОНЯТТЯ «МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ПРОДУКТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО»

Полєва І. Л.

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Ткачова Н. О.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Успішно вирішувати складні завдання, пов'язані з постійним підвищенням вимог до підготовки майбутніх фахівців у вищій школі, спроможні тільки високопрофесійні викладачі, які ефективно виконують свої професійні функції. У зв'язку з цим виникає потреба в постійному вдосконаленню педагогічної діяльності

викладача ЗВО та забезпеченні її продуктивності, що зумовлює актуальність обраної проблеми дослідження.

У науковій літературі зазначається, що поняття педагогічної діяльності викладача вищої школи трактується вченими як:

- діяльність, що спрямована на реалізацію спеціально організованої взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу (В. Гринько [2, с. 169, 170]);

- цілеспрямована діяльність, що забезпечує підготовку висококваліфікованих фахівців, активізацію особистісно-професійного саморозвитку студентів на основі врахування динамічних змін, які відбуваються в сучасному професійному й освітньому просторі, а також розвиток у самого педагога фахових знань про закономірності й умови реалізації освітнього процесу (І. Таможська [4, с. 43]);

- діяльність викладача, спрямована на підготовку висококваліфікованого спеціаліста, який спроможний зайняти гідне місце на ринку праці, активно включитися в усі сфери життєдіяльності суспільства (М. Фішула [6, с. 45]).

. У дослідженні також визначено, що характерними ознаками педагогічної діяльності викладача вищої школи є такі:

- 1) об'єктом впливу педагога є особистість здобувача з притаманними йому якостями та властивостями, причому він є активним суб'єктом своєї освітньої діяльності;

- 2) висока автономність професії педагога, підвищений ступінь його соціальної відповідальності за результати власної професійної діяльності;

- 3) поліфункціональність педагогічної діяльності викладача, який одночасно має виконувати декілька різних функцій – викладача, дослідника, вихователя, управлінця тощо;

- 4) здійснення педагогом неперервного професійно-особистісного саморозвитку на основі аналізу власної діяльності й результатів відповідних наукових досліджень;

- 5) залежність ефективності педагогічної діяльності від дій усіх учасників освітнього процесу, узгодженості їхніх зусиль між собою;

- 6) неоднозначність критеріїв і показників діагностування ефективності діяльності педагогів;

- 7) постійне підвищення соціальних вимог до професійної компетентності та сформованості професійно-особистісних якостей суб'єктів зазначеної діяльності;

- 8) виконання викладачем значної кількості різноманітних завдань, кожне з яких вимагає від нього усвідомлення кінцевої мети педагогічної діяльності, способів її реалізації на шляху здійснення професійного навчання, виховання й розвитку майбутніх фахівців;

- 9) часта зміна викладачем вищої школи видів, методів і форм навчання здобувачів освіти [2, с. 168, 169].

Як стверджується в науковій літературі, терміни «продуктивність», «продуктивний» походять від слова «продукт», що означає результат виконаної діяльності. У світлі цього під продуктивністю розуміють здатність людини

отримувати високий результат, створювати якісний продукт, а термін «продуктивний» сприймають як синонім таким словам: «плодотворний», «плідний», «здатний створювати щось нове і цінне». У контексті цього, показниками продуктивної педагогічної діяльності викладача є такі: націленість на досягнення її вищих результатів; осмислення очікуваного та наявного результату діяльності; передбачення стратегії реалізації отриманого результату в подальшій діяльності; продуктивність мислення у відборі оптимального змісту навчальної інформації, засобів взаємозв'язку та освітніх технологій; значення стратегії діяльності у вигляді засобів, технологій, форм, методів навчання, що дають можливість отримати оптимальний результат діяльності, засобами навчальних дисциплін сформувати компетентного фахівця, здатного до творчості та професійного саморозвитку; спроможність педагога здійснювати продуктивну поведінку для отримання найвищих результатів у освітньому процесі; здатність викладача до постійного професійного саморозвитку [1, с. 168, 169].

У світлі порушеної проблеми також зазначимо, що супровід у педагогічній діяльності – це взаємодія між людьми, спрямована на підвищення ефективності цієї діяльності шляхом надання дозованої допомоги її виконавцю, розвиток у нього самостійності, наполегливості, рефлексивності та інших професійно важливих якостей [5, с. 183, 184]. У свою чергу, за висновками Г. Данилової, методичний супровід являє собою «комплекс взаємопов'язаних цілеспрямованих дій, що спрямовані на надання допомоги педагогу у вирішенні ускладнень» [3, с. 112], які можуть виникати в його професійній діяльності.

З урахуванням різних точок зору науковців зроблено висновок про те, що продуктивна педагогічна діяльність викладача ЗВО являє собою різновид професійної діяльності, яка забезпечує отримання такого очікуваного результату – підготовка компетентних та конкурентоспроможних фахівців, які здатні успішно виконувати свої фахові обов'язки, здійснювати постійне професійно-особистісне самовдосконалення, які є гідними громадянами держави. У свою чергу, під методичним супроводом цієї діяльності розуміємо комплекс взаємопов'язаних заходів та цілеспрямованих дій, спрямованих на надання викладачу всебічної допомоги у вирішенні наявних труднощів та спонукання його до професійно-особистісного саморозвитку протягом усього терміну здійснення педагогічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Горчакова О. А. Продуктивна діяльність викладача університету: сутність поняття та критерії визначення. *Наука і освіта*. 2007. № 1/2. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4191/1/Horchakova.pdf>.
2. Гринько В. О. Особливості педагогічної діяльності викладача вищої школи у сучасну епоху. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 17. С. 166-173.
3. Данилова Г. С. Методичні служби України: проблеми управління, професійна підготовка: навч.-метод. посібник. Київ : ІЗМН, 1997. 256 с.

4. Таможська І. В. Зміст поняття «науково-педагогічна діяльність» в контексті сучасної парадигми освіти. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2012. Вип. 2 (22). С. 42-47.

5. Ткачова Н. О., Кабанська О. С. Педагогічний супровід самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів вищої школи. *Гуманізація навчально-виховного процесу*: зб. наук. пр. ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Х.: ТОВ «Вид-во НТМТ», 2018. № 4 (90). С. 178-197.

6. Фіцула М. М. Педагогіка: посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Поліщук О. С.

старший викладач кафедри історії,
начальник юридичного відділу,
Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг, Україна

Освітні заклади мають потенціал і можливості для формування та розвитку правової компетентності, культури здобувачів вищої освіти, адже знання основ правознавства робить людину приналежною до певного соціуму, в якому діють відповідні закони, дотримуються правила.

Поняття «правова культура» досліджувалось багатьма науковцями, зокрема такими, як: В. Велігон, О. Ганзенко, О. Макеева, С. Максимов, Т. Коляда, В. Потомахін.

Правова культура, на думку О. Макеевої, тісно взаємопов'язана з елементами правової системи, адже правова культура – це загальний стан «юридичних справ» у суспільстві, тобто стан законодавства і роботи суду, усіх правоохоронних органів, правосвідомості всього населення країни, що виражає рівень розвитку права і правосвідомості, їх місце в житті суспільства, засвоєння правових цінностей, їх реалізацію на практиці, здійснення вимог верховенства права [1].

На думку С. Максимова, правова культура є інтегральною характеристикою розвитку правової системи. Важливим показником правової культури є рівень розвитку правової діяльності, що складається з теоретичної продуктивної (діяльність учених юристів) та репродуктивної діяльності (юридична освіта в усіх її видах і установах), а також і практичної – правотворчої і правореалізуючої, у тому числі правозастосовної діяльності [2].

Заклад вищої освіти, в якому навчається студент, є тим культурним середовищем, у якому має сформуватися не тільки особистість фахівця як професіонала, а й особистість зі сформованою правовою свідомістю, що готова реалізуватися в правовому суспільстві – трудовому колективі, державних та громадських органах та з іншими громадянами.